

af Gjenstanden. Efter min Formening vil, efter hvad jeg har kunnet udbrage af Motiverne til det forelagte Lovudkast og af de Forhandlinger, der her i Salen have fundet Sted, Høiesteretsdommen med Hensyn til en Sag i et faadant Sogn falde ud paa samme Maade, som fteet er ved den allerede fældebe Dom; thi det er en Kongelig Gave, som er fjenket hvert Sogns hele Befolkning. Naar da Høiesteretsdommen er falden ud i Favør af hele Befolkningen, og derved ogsaa af den fattige Deel af den, Huusmandsstanden, i et af de Sogne, hvor de nærværende Befiddere troe at have den allerstørste Sikkerhed, først da synes mig, at tilstrækkelige Præjudikater ere givne, og da vil Lovgivningsmagten kunne gribe ind og ordne Sagen; thi da er det ved tilstrækkelige Præjudikater givet, at de nærværende Befiddere ikke ere i lovlig Befiddelse af disse Udmarker, men at der var en Mangel ved den oprindelige Lovgivning, hvorved disse Udmarker bleve overladte til Sognene, idet det ikke er tilkjendegivet, efter hvilke Principer Delingen skulde fteet. — Det staaer i Regjeringens Magt, og den har al mulig Anledning til, efter den allerede fældebe Dom, at give Huusmændene i et af de Sogne, hvor Udfiftning er fteet, fri Proces for alle Instantser, og der vil paa Grund deraf ikke kunne være nogen fynderlig Vanffelighed for disse ved at fge deres Ret sat igjennem ved Domstolene. Der vil da tillige, forekommer det mig, indtræde en Omftændighed, som vil være af bethdelig Vigtighed og i høi Grad formindfke den Godtgjørelse, der efter dette Lovudkast skulde gives de Mænd, der allerede ved Udfiftning ere, og maafke i mange Aar have været i Befiddelse af Udmarkerne. — Derfom det ved Dommen erkjendes, at de ikke vare berettigede til at fætte sig i Enebefiddelse af de Udmarker, som ved Kongelig Gave skulde fjenkes hvert Sogn i det Hele, faa kunne de blive tilpligtede, ikke blot til at give disse Udmarker tilbage, men ogsaa til at tilbagegive den Rente, de have haft af dem i alle de Aar, de have været i ulovlig Befiddelse af dem (Vrødt: Nei!); jeg er ikke faa kyndig heri som den ærede Landsthingsmand, der nu raabte Nei, og vil gjerne lade mig overbevise af hans større Indfigt; men naar en Kapital er over-

bragen 2 i Fællig, og den ene af disse fætter sig i ubelukkende Befiddelse af Kapitalen og vedligeholder sig, nagtet Indfigtelse, i den ubelukkende Befiddelse i en Række af Aar, da troer jeg, at Dommen, naar Sagen gjøres anfhængig for Retten, vil falde faaledes, at han ikke alene fkal udlevere den fælles Eiendom, som han ulovlig har sat sig i Enebefiddelse af, men ogsaa afgive den Rente, som han deraf ulovlig har oppebaaret fra den Tid, da han fattede sig i Befiddelse deraf. Jeg troer derfor, at Dommen maatte kunne falde faaledes, naar derom Paastand blev gjort, at de, der ulovlig havde sat sig i Enebefiddelse af den Kongelige Gave, vilde blive tilpligtede, ikke alene at tilbagelevere den, men ogsaa at erstatte Renten, og naar man da fandt, at Billighed talte for, at der tilstodes dem en Godtgjørelse for de Forbebringer, som de i en Række af Aar havde gjort paa disse Eiendomme, faa vilde naturligtviis deri komme til Afdrag den Rente, som de imidlertid ulovlig havde oppebaaret; derved vilde Godtgjørelsen til dem blive meget mindre, og det, som kom i Sog- nenes Befiddelse, blive meget bethdeligere.

Derneft antager jeg, at, naar den lovgivende Magt faaledes ftreb ind for at bestemme, hvorledes Delingen skulde være, maatte man følge det Hovedprincip, at Udmarkerne tillagdes Sognene i det Hele; men man maatte dog tillige førge for, at en passende Andeel deraf kom Huusmændene eller den trængende Befolkning tilgode; hvad der nemlig gaaer ind i Kommunekassen, kommer Hartkornseierne og de Formuende tilgode, thi det formindfker deres Afgifter, og den Nytte, som de Hartkornsløse og den trængende Deel af Befolkningen har deraf, er kun meget ringe. Nu har man vel fagt, at det er aldeles umuligt at finde en Deling derfor; det forekommer mig dog ikke; ad de Veie, ad hvilke man i Tanken har forføgt det, er det viftnof, som der er bleven ytret, umuligt; men vilde ikke, naar den hele Eiendom stillebes under Kommunalbestyrelsens Varetægt, af det Overflud, der hvert Aar kom tilfede til et Sogns Bedfte, Halvdelen eller $\frac{3}{7}$, eller hvilken anden Brøf man vilde finde rigtig, kunne anvendes til færligt Gavn for Ifke-Hartkornsbefiddere? Vilde man førge mig, hvorledes